

Posudek oponenta disertační práce

Doktorand: Mgr. Bc. Ondřej Svoboda

Název práce: Vliv společné evropské investiční politiky na systém mezinárodního investičního práva

Obor: mezinárodní právo

Program: Teoretické právní vědy

I. Výsledky práce

Doktorand předložil práci v rozsahu 171 s. vlastního tištěného textu (dále doplněné o anglické resumé a seznam literatury), ve skutečnosti ale delší (423 908 znaků). Práce se zabývá tématem vlivu evropské investiční politiky (po Lisabonské smlouvě) a systém mezinárodního investičního práva a jeho proměnou. Jde o mimořádně zajímavou a náročnou problematiku, která ukazuje EU jako jednoho z hlavních aktérů či přímo hybatelů změn v jedné z důležitých oblastí mezinárodního práva (mezinárodní investiční právo). Hned na začátku je třeba říci, že doktorand se s náročným úkolem vyrovnal velmi úspěšně. Práce tak nejen shrnuje dosavadní znalosti, ale přináší ve velké míře nové poznatky, zejména pokud jde o nově vyjednávané dohody EU s třetími zeměmi a reformní kroky v oblasti řešení sporů mezi investory a státy (ISDS).

II. Aktuálnost zpracovaného tématu

Téma práce sice není zcela nové, ale stále mimořádně aktuální. Jak výstižně autor uvedl v závěru (s. 167), „po téměř devíti letech po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost lze konstatovat, že společná investiční politika dospívá a mění systém mezinárodního investičního práva. Současně ale v mnoha ohledech nabízí stále více otázek než odpovědí. To je dáno také fluidním stavem, ve kterém se současný systém mezinárodního investičního práva nachází, kdy je často v jeho souvislosti uváděna ‚krize legitimacy‘ a ‚potřeba reformy‘.“ Autor tudíž byl postaven před obtížný úkol, zmapovat problém, který se neustále mění. Vyžadovalo to opravdu velmi náročnou a pečlivou práci a studium množství primárních zdrojů (zejména smluv – BITs, FTAs, dokumentů EU, atd.), ale také velmi bohaté, především zahraniční odborné literatury, kterou velmi důkladně zmapoval. Přitom ani nezapomněl na domácí odbornou literaturu. Je k ocenění, že autor velmi úspěšně spojil praktickou zkušenost

a znalosti načerpané ve své práci na MPO s teoretickým přístupem. V tom je nesporný přínos této disertační práce.

III. Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce má dobře promyšlenou strukturu, která je adekvátním zvolenému tématu, je rozdělena do sedmi na sebe navazujících kapitol (vedle úvodu a závěru). Po stručném úvodu, který obsahuje jednak zdůvodnění struktury, jednak vymezení pojmů a metodologie práce, následuje v kap. 1 základní charakteristika mezinárodního investičního práva. Kapitola 2 pak představuje vznik, vývoj a současnou podobu společné investiční politiky EU.

Jádrem práce jsou pak následující čtyři kapitoly, a to kap. 3 (Systém investičního soudu, ICS), kap. 4 (Dohody o volném obchodu a investiční dohody EU), kap. 5 (Jiné investiční dohody) a konečně kap. 6, věnovaná návrhu mnohostranného investičního soudu (MIC). Zajímavá, i když trochu odlišná, je kap. 8, která stručně představuje mezinárodní organizace (i když v některých případech jde spíše o orgán – Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo, UNCITRAL), které se v současné době nějakým způsobem zapojují do snah o reformu mezinárodního investičního práva a řešení sporů. Autor, zčásti na základě osobních zkušeností, popisuje současný stav jednání i to, jak se přímo či nepřímo (přes členské státy) EU zapojuje do těchto jednání.

Práce je konečně završena přiměřeně rozsáhlým, výstižně shrnujícím závěrem, který poukazuje na dosažený stav, ale i perspektivy a rizika snah EU o reformu mezinárodního investičního práva.

Pokud jde o zvolené metody zpracování, práce se jim věnuje explicitně, byť poměrně stručně. Stojí z ocenění, že vedle v právu běžně používaných metod (analýza, historický přístup a komparace) autor v práci využil také teorie mezinárodních vztahů, a to v otázce aktérství EU na mezinárodní scéně (s. 4).

Konečně ke způsobu práce s prameny a literaturou, citování a poznámkovému aparátu nelze mít výhrad, je přesné a pečlivé, mohlo by být vzorem pro jiné práce tohoto typu.

IV. Připomínky k textu

Ke každé práci lze mít určité připomínky, ale zde téměř žádné nejsou. Snad jen bych doporučil požívat jiný český výraz pro tzv. „nekvalifikovaný“ FET (standard spravedlivého a rovného zacházení). Pro specialisty na mezinárodní investiční právo je výraz srozumitelný, ale pro běžného čtenáře má v češtině trochu jinou konotaci než v anglickém originále. Proto bych doporučil spíše výrazy jako neupřesněný nebo nespecifikovaný FET.

V. Jazyková a grafická úroveň

Disertační práce, včetně příloh, má velmi dobrou grafickou úroveň. Je napsána velmi čtivě a zároveň odborným právnickým jazykem. Po formální stránce je vyhotovena pečlivě a s minimálním počtem překlepů. Pouze v kap. 4 došlo omylem k dvojímu vytištění s. 106. Jak je zřejmé, velká část pramenů není dostupná v češtině, proto autor musel pracovat se zdroji v angličtině. Většinou si s překladem poradil výborně (až na výše uvedenou připomínku).

VI. Otázky k obhajobě

Pro účely ústní obhajoby navrhuji, aby doktorand odpověděl na následující otázky:

- 1) Jaký je jeho názor na výhody stálého nebo mnohostranného investičního soudu oproti tradiční investiční arbitráži?
- 2) Je pro upřesnění standardu FET vhodnější odkaz na minimální standard podle obyčejového mezinárodního práva nebo přesný výčet prvků, které tvoří toto zacházení?
- 3) Je z pohledu mezinárodního práva udržitelný názor Evropské komise, že jedná jako sukcesor členských států (s. 42)? Bylo by pak možné po tzv. brexitu zrcadlově argumentovat, že UK vystupuje jako sukcesor EU?

VII. Závěry

Přes drobné připomínky a dotazy obsažené v posudku se domnívám, že autor ve své disertační práci plně prokázal schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru a předložil v mnoha ohledech vzorovou disertaci. Práci tudíž jednoznačně doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce a jsem připraven po její úspěšné obhajobě podpořit také návrh na udělení titulu „doktor“ (PhD.).

V Praze dne 19.8.2019

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.
oponent disertační práce